

Café Social -keskustelukahvilan muistio 24.1.2018

Aihe: Sosiaalityö päivystyksessä

Keskustelun alustajina sosiaalityöntekijä Riikka Niemi ja johtava sosiaalityöntekijä Jussi Laitinen Keski-Suomen sairaanhoitopiiristä

Jussi Laitinen: Terveysosiaalityö Keski-Suomessa

Sairaanhoitopiirillä kaikkiaan 30 sosiaalityöntekijää. Sosiaalityön asiakastyö tapahtuu karkeasti jakaen niin, että joillakin osa-alueilla sosiaalityöntekijä tapaa kaikki asiakkaat ja toisessa ääripäässä on sosiaalityö päivystyksessä. Haasteena päivystyksen sosiaalityössä on se, miten ohjautuminen onnistuu sosiaalityötä tarvitseville. Terveystieteiden sosiaalityöntekijät ovat vähentyneet ja niiden asiakkaiden jatkohoito mietityttää, missä sosiaalityöntekijää ei ole, sillä terveysasemalta ei välttämättä oteta yhteyttä sosiaalitoimeen tai kynnyks on korkea.

Riikka Niemi: Sosiaalityö päivystyksessä

Sosiaalityötä aletaan 1.4.2018 alkaen tehdä päivystyksessä kahdessa vuorossa 8-21 ja viikonloppuisin 9-17, on todettu, että eniten tarvetta klo 17-21 välillä. Sosiaalityön päivystystoiminnan taustalla on syksyllä 2015 toteutettu pilotti sote2020 -hankkeen yhteydessä ja vuonna 2016 sairaanhoitajan toimi muutettiin sosiaalityöntekijän toimeksi. Yhteispäivystyksessä on noin 75 000 käyntiä vuoden aikana. Sosiaalityöntekijän keskeisinä tehtävinä ovat sosiaalityön asiantuntijuuden tuominen terveydenhuoltoon, sosiaalisen näkökulman esillä pitäminen jatkuvasti ja siitä muistuttaminen. Terveystieteiden henkilöstöä on paljon, pelkästään päivystysalueella noin 200, joten sosiaalityöntekijän tehtävä on myös jatkuvaa kouluttamista ja sijaisten perehdyttämistä. Pitää olla esillä ja perustella sosiaalisen näkökulmaa. Päivystyksen sosiaalityöllä on laaja yhteistyö maakunnassa ja se toimii linkkinä terveydenhuollon-sosiaalihuollon-asiakkaan välillä.

Sosku -hankkeen kanssa toteutettiin ”paljon päivystyspalveluita käyttäneiden kokeilu”, jatkossa ilta- ja viikonlopputyön käynnistyttyä kehitetään päivystyksen sosiaalityön ja sosiaalipäivystyksen yhteistyötä, ikääntyneiden päihdeiden käyttöön puuttumista kehitetään päihdehoitajan kanssa. Moniammatillisen työn kokeilu, joissa mukana lääkäri, sosiaalitoimesta sosiaalityöntekijä/-ohjaaja, psykiatrinen sairaanhoitaja tai päihdehoitaja,

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

toteutuessaan oli toimivaa ja vaikuttavaa, mutta harmittavan hankala toteuttaa. Miten näitä voisi vielä sote- keskuksiin? Periaatteessa ei ole estettä tehdä yhteistyötä ja yleisellä tasolla kaikki näkevät tarpeen ja ovat asiasta samaa mieltä, mutta esteitä ja ennakkoluuloja on sekä asiakkailta että ammattilaisilla. Aikataulu on keskeisin haaste.

Päivystyksen sosiaalityön tavallisia tehtäviä ovat esimerkiksi tilanne, jossa omaishoitaja sairastuu, loukkaantuu tai joutuu sairaalahoitoon ja kotona on muistisairas. Päivystyksessä ei tehdä viranomaispäätöksiä, mutta akuutit tilanteet voidaan hoitaa (varavaatevarasto, taksirahat ja tarvittaessa voidaan järjestää ruokaa). Päivystyksessä 60% 2 tunnin kierrolla ja jolloin ei tarvitse jäädä odottamaan esimerkiksi hakijaa, joka voi tulla kaukaa.

Päivystyksessä näkyy asumiseen/asunnottomuuteen liittyvät ongelmat: tehdään asuntohakemuksia ja ohjataan Kankitien ensisuojaan, tai kun maalla asuvan vanhuksen kotiutusvaiheessa todetaan, että kotona ulkovessa ja kantovesi, terveenä ollessa asuminen onnistuu, mutta sairastuessa tilanne muuttuu. Ensihoito raportoi sosiaalityöntekijälle kotikäynnillä havaitusta asuntotilanteesta, väkivalta-lähisuhdeväkivalta potilaita tavataan yhdessä psykiatrian kanssa, toisaalta väkivaltatilanteita tunnustetaan liian vähän päivystyksessä, jos kyseessä ei ole lapsiperhe.

Maahanmuuttajien osuus päivystyksessä lisääntyi 2015 ja 2016, mutta vähentyi 2017, maahanmuuttajien osuus terveydenhuollon muussa sosiaalityössä on korkeampi, myös lasten kuntoutuksessa, paperittomia ei ole ollut. Päivystyksessä päihdeiden käyttö näkyy yleisesti, päihdepotilaiden hoito on päivystysosastolla keskitetty yhteen huoneeseen (päihdeseuranta). Heillä on päihdeidenkäytön lisäksi joku erikoissairaanhoidon vaativa sairaus. Päivystyksessä tehdään Audit-C -kysely, josta laitetaan päihdehoitajalle viesti. Nämä ovat parantaneet paljon päihdepotilaiden hoidon näkyvyyttä. On käyty keskustelua selviämisasemasta (tiloja Kukulalla?). Kankitietä käytetään tällä hetkellä epävirallisena selviämisasemana, mutta päivystyksessä joudutaan pitämään asiakkaita, joille selviämisasema olisi ensisijainen, tällainen rauhoittaisi päivystystä ja selkiyttäisi päihdeasiakkaiden hoitoa.

Psyykkisesti oireilevat ja itsetuhoiset ovat päivystyksessä jaettu huoli. Lastensuojelun osalta on tavoitettavuudessa jonkun verran hankaluutta eri kunnissa ja tavoitteena on saada ei-virka-aikaiseen työhön jokin rakenne kuten ns. turvapistikäytäntö niin, että jokaisessa kunnassa on yksi sähköpostiosoite, joka tarkistetaan joka aamu.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Jussi Laitinen: Päivystyskäynnit tilastojen mukaan 1-12/17

Uusintakäyntien (2 vrk:n aikana uudelleen päivystyksessä) osalta K-S pärjää valtakunnallisessa vertailussa suhteellisen hyvin, josta johtopäätöksenä, että jatkopalvelut toimivat. Vertailuna käytetään läpimenoaikaa siitä, kun on tehty hoidon tarpeen arviointi: 6 tunnin sisällä 96% siirtyy eteenpäin. Päivystykseen on luonut painetta se, että alueasemat ovat kiinni. Jatkossa uudet sote- keskuksat ovat avoinna klo 18 saakka, jolloin olisi mahdollisuus myös luoda uutta sosiaalihuollon ja terveydenhuollon yhdessä tekemisen kulttuuria.

Terveydenhuollon lainsäädännön velvoite kiireettömään/kiireelliseen hoitoon tulleelle arvio sosiaalihuollon ilmeisestä tarpeesta: mikä on ilmeinen ja riittääkö se, että ottaa yhteyttä sosiaalityöntekijään, asia ei parane ilmoittamisella vaan yhteistyötä tulee kehittää. Tulossa koulutus: Terveydenhuollon henkilöstön lakisääteinen ilmoitusvelvollisuus 23.2.2018 ks. www.ksshp.fi/koulutuskalenteri .

Mitä muuta ilmoituksen lisäksi voidaan tehdä? Yhteistyökäytäntöjen luominen suoritepainotteisessa työssä on haastavaa, esimerkiksi päivystyksessä korostuu akuutti yksi asia, tällöin asiakasta ei kohdata kokonaisvaltaisesti: aika on kallis resurssi terveydenhuollossa ja aika määrittää päivystystä.

Sosiaalityö toimii näissä rakenteissa ja tuo esille sosiaalihuollon asiaa. Positiivista on kuitenkin se, että päivystyksen esimieslääkäri näkee laaja-alaisesti potilaiden moninaiset ongelmat ja haasteet ja tästä seurauksena mm. sairaanhoitajan toimi muutettiin sosiaalityölle. Kuntoutuksessa on nähty sosiaalityön merkitys, mikä tuonut sosiaalialaa esille. Ensi syksynä sosiaalialan ja lääketieteen/terveydenhuollon opiskelijoiden yhteisopintoja asiakastilanteissa.

Mobilesta jäi pois sosiaalipäivystys pois vuoden alusta ja kriisityö saanut enemmän tilaa. Mobile tekee yhteistyötä päivystyksen kanssa säännöllisen epäsäännöllisesti; ohjaaminen päivystyksestä Mobileen toimii. Itsetuhoisten määrä on lisääntynyt Mobilessa ja heijastaa akuuttipsykiatrian tiukentunutta tilannetta. Sosiaalipäivystyksen kanssa tilanne muuttunee 1.4.18 tulevan uudistuksen myötä.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

